

[Fraenkel.]

vilde komme til, hvis man anvendte den Beregning, Venstre tidligere har anvendt i lignende Tilfælde — og han gjorde det under stadig Henvisning til, at han ikke mente, at denne Beregning var rigtig —, og da endelig det ærede Medlem Hr. Borgbjerg almindeliggjorde vor Stilling som den: at Erhvervspørgsmaalet var noget fuldstændig ligeegyldigt for os, ja, saa var vi naaet til et Punkt, hvor det forekom mig, at der ogsaa var Brug for et sandt Ord, og da jeg jo gik ud fra, at det ikke ligefrem var forbudt at sige Sandheden her, kom altsaa mit Tilraab: „Det er Løgn, Borgbjerg!“

Formanden: Dette Udtryk blev paa-talt den Dag; det kan altsaa ikke gentages.

Fraenkel: Men jeg er altid glad ved at kunne gøre Modstandere, selv saa skarp en Modstander som det ærede Medlem Hr. Borgbjerg, en Indrømmelse eller yde dem en Anerkendelse, og det vil jeg gøre for noget, det ærede Medlem sagde lige i Slutningen af sin Tale, hvor han fremhævede Beskæftigelsespørgsmaalet som det, der burde være det overvejende i dansk Politik for Øjeblikket. Deri er jeg fuldkommen enig med det ærede Medlem. Og jeg vil saa føje til, at overfor dette Spørgsmaal har vi alle her i Salen Skyld, alle Partier, ogsaa mit Parti.

Men der er ogsaa Grader i den Skyld. Først og fremmest har den højtærede Regering Skyld, fordi der under Forhold som de nuværende burde udgaa et Initiativ fra Regeringen, et kraftigt og vedholdende Initiativ, i Stedet for, at det gamle Manchester-Standpunkt er klart og bestemt opretholdt. Hvor langt det fører, vil Tiden vise. Regeringspartiet deler naturligvis her den største Skyld med den højtærede Regering; hvad der er sagt om Regeringen i dette Forhold, gælder altsaa ogsaa Regeringspartiet. (*Vilhelm Rasmussen:* Hvorfor opretholder saa Deres Parti Regeringen?). Ja, jeg skal straks svare derpaa.

Men derefter har det ærede Socialdemokrati Skyld, og maaske endnu større Skyld, og det ligger jo i, at Socialdemokratiet i ganske særlig Grad er sat til at varetage Arbejderklassens Interesser og forbeholder sig denne Stilling i den Grad, at man kan sige, at det med største Skinsyge vaager over, at ingen andre blander sig ind i dette Forhold. Naar der skal gøres noget for Arbejderne, er det det socialdemokratiske Parti, der skal gøre det; ingen anden har egentlig Ret til at gøre det. Jeg beder det

ærede Medlem Hr. Borgbjerg, naar han nu kommer herop, ikke at insinuere, at jeg skulde have sagt, at Socialdemokratiet var eneberettiget til denne Stilling. Det vilde nemlig være noget Nonsens, fordi vi jo alle er Dele af dette Samfund, og er der intet Arbejde for Arbejderne, lider alle vi andre ogsaa derunder, maaske ikke saa direkte som Arbejderne, men lige saa haardt og til Tider maaske endogsaa haardere end Arbejderne.

Men vi har ikke fra Socialdemokratiets Side set et saa stærkt Fremstød i den Retning, som vi burde have set, og vi har ikke set en saadan Udholdenhed. Hvor der har været Tale om at udvide Landets Produktionsmuligheder — lad mig pege f. Eks. paa de Bestræbelser, der nu gennem et Par Aar har været gjort for at søge at faa hele Fiskerierhvervet udviklet —, dér har vi nok set Mænd som det tidligere, nu afdøde Medlem Sundbo, vi har set det ærede Medlem Hr. P. Andersen, vi har set det ærede Medlem Hr. Hans Nielsen og maaske andre af Socialdemokratiet som Enkeltmænd slutte sig til det; men Socialdemokratiet som Parti i et kraftigt og vældigt Fremstød, saadan som man kunde vente det med deres Masser bagved, har vi aldeles ikke set.

Hvor det ærede Parti har været fremme med noget i den Retning, har det altid knyttet det til administrative Foranstaltninger af en saadan Art, som borgerligt tænkende Mennesker ikke kan gaa ind paa, og som i og for sig er en Urimelighed og en Umulighed i et Samfund af den Karakter som vort. Jeg har sagt det før heroppe fra, og jeg skal gentage det: Man kan ikke i et kapitalistisk Samfund indbringe Fermenter af rent socialistisk Art.

Enhver Socialdemokrat vil forstaa mig bedst, naar jeg siger, at hvis jeg var Medlem af en socialdemokratisk Rigsdag i et Land, kunde det ikke falde mig ind at komme frem med et Forslag, der f. Eks, gik ud paa Etablering af et privat Monopol, som kunde fylde Lommerne paa nogle ganske enkelte Mennesker; og hvis jeg gjorde det, og hvis man overhovedet vilde tage det alvorligt, maatte man sige til mig: Du gør her noget, som maa bevirke et af to: enten vil det i Længden vende den socialdemokratiske Stat om til sin Modsætning, til en kapitalistisk Stat, eller ogsaa er det et umuligt, et urimeligt Forsøg, der er dødfødt og som Følge deraf ikke skal gøres.

Men vi har ikke fra det ærede Socialdemokrati set et saadant Fremstød, som man kunde vente efter de — jeg understreger det — fuldkommen rigtige Udda-